

Cunoscutul scriitor german MICHAEL ENDE (12 noiembrie 1929 – 28 august 1995), devenit celebru mai ales prin romanele sale pentru copii, a fost, de asemenea, actor, critic de film și autor dramatic. Este fiul artistului plastic Edgar Ende, cu care a avut o relație tensionată, marcată de scurte momente de reconciliere. Crescut în lumea boemă a pictorilor, scriitorilor și sculptorilor, Michael Ende prețuiește, mai presus de orice, darul imaginației. Într-un interviu, autorul german declară: „Munca mea izvorăște doar din dorința de a da frâu liber imaginației“.

Primul roman al lui Ende, *Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă* a fost publicat în 1960, după ce fusese respins de mai multe edituri, iar doi ani mai târziu, apare și *Jim Năsturel și cei 13 sălbatici*. Romanul *Momo*, o poveste fantastică despre importanța covârșitoare a timpului în societatea modernă, a apărut în 1973 în Germania, iar șase ani mai târziu vede lumina tiparului *Povestea fără sfârșit*, volum caracterizat de critica literară drept o carte pentru copii, potrivită și pentru adulți, și o carte pentru adulți, potrivită și pentru copii.

Printre nenumăratele premii literare câștigate de Michael Ende se numără: Premiul Hans Christian Andersen (1961), European Literary Award for Books for Young People (1974) și Marele Premiu al Academiei Germane pentru literatură pentru copii și tineret (1980).

REGINA KEHN este o ilustratoare și autoare de cărți pentru copii, stabilită în Hamburg. Prima carte ilustrată a fost *Punci cu porunci*, de Michael Ende, însă a lucrat la numeroase alte titluri de autori precum Franz Kafka, Otfried Preußler, Cornelia Funke. În 1996 i s-a acordat Medalia de bronz din partea Art Directors Club din Germania, la categoria ilustrații.

MICHAEL ENDE

Școala de magie și alte povestiri

Ilustrații de Regina Kehn

Traducere din germană de Octavian Nicolae

Traducerea din germană a poeziilor și a textului

„O poveste de ți se limbăplimbangură“
de Florin Bican

arthur

o înțeleg și îngerii; aceștia din urmă învață din ele cât de mizerabil și de măreț, cât de trist și de hazliu este să fii om și să locuiești pe pământ.

Iar domnișoara Ofelia le suflă interpretelor cuvintele ca să nu se încurce. De altfel se spune că uneori vine să privească și Dumnezeu. Însă nimeni nu știe sigur dacă e chiar așa.

Cuprins

În loc de prefață: La drept vorbind.	5
Școala de magie	12
Tranquilla Tropăitescu, testoasa cea perseverentă	42
Micuțul Muțunache.	53
Secretul lui Leni	60
Povestea cu dorința cea mai tare	90
Norbert Ceafăgroasă sau Rinocerul golaș.	95
Nu face nimic	112
Văicărici și Zâmbirici	122
O poveste de ți se limbăplimbangură	138
Tili-Dili-De-Ce-Vili	143
Moni pictează o capodoperă	150
Povestea terinei și a polonicului	156
Ursulețul de pluș și animalele	180
Lunga călătorie spre Santa Cruz	193
Dragonul și fluturile sau schimbul neobișnuit	236
Filemon cel Zbârcit	242
O noapte de groază	256
Mâncătorul de vise	263
Teatrul de umbre al Ofeliei	272

Fiindcă sunt sigur că tinerii mei cititori ard de nerăbdare să afle cât mai multe despre școală (nu-i așa?), vreau să vă povestesc cum funcționează învățământul în Țara Dorințelor.

Țara Dorințelor este acel tărâm unde, în unele basme și povești, se spune că „dorința îți mai poate fi de ajutor“. Că veni vorba, nici nu e atât de departe de lumea noastră, cotidiană, cum cred cei mai mulți, totuși este destul

de greu să ajungi acolo. Asta deoarece nu poți s-o faci decât dacă ai o invitație personală, pentru că locuitorii acestui tărâm nu vor sub nicio formă să deschidă porțile turismului de masă. Unora asta poate să le pară regretabil, însă în realitate este bine așa – cum o să înțelegă în curând oricine va citi relatarea mea.

Majoritatea vrăjitorilor din vremurile vechi se trăgeau din această țară. Astăzi ei preferă să rămână acasă, cu foarte puține excepții. S-ar putea spune chiar că

în Țara Dorințelor fiecare se pricepe puțin la vrăji. Dar pentru a învăța această artă corect și temeinic este nevoie să mergi la școală.

Cu ani în urmă – pe vremea aceea cei mai mulți dintre voi nici nu veniseră pe lume –, una din multele mele călătorii m-a dus în acea țară legendară (cum am spus, cu o invitație oficială, se înțelege). Am petrecut acolo ceva timp pentru a studia temeinic obiceiurile și tradițiile locuitorilor ei și cu această ocazie am cunoscut doi copii cu care m-am împrietenit. Erau gemeni, un băiat pe care îl chema Mug și o fată, Amalaswintha, căreia i se spune Mali. Aveau cam nouă ani, ochii albaștri, părul negru, el era tuns ca o perie, ea purta breton. Erau fiul și fiica gazdelor care îmi închiriaseră o cameră, o familie deosebit de amabilă, și copiii erau foarte drăguți și m-au ajutat după puterile lor în cercetările mele. Așa s-a făcut că din când în când am avut voie să asist la lecțiile lor. De cele mai multe ori mă așezam în ultima bancă și ascultam în tăcere, ca să nu deranjez.

De altfel, într-o asemenea școală nu sunt primiți pur și simplu toți copiii, ci numai aceia care sunt deosebit de talentați, adică cei care dispun de o putere extraordinară de a dori ceva. În mod normal toți copiii sunt în stare să-și dorească foarte tare câte ceva, dar la cei mai mulți dorința durează doar scurt timp, după care este uitată. Pentru a fi admis la școala de magie trebuie să dispui de multă perseverență și să poți dori ardent. Această calitate este verificată înainte de admiterea la școală.

Clasa pe care am cunoscut-o eu era formată din șapte elevi, însă pe ceilalți cinci n-am să vi-i prezint, asta ne-ar îndepărta de subiect. Așa cum am aflat mai târziu, trebuie să fie un număr impar, mai mic de zece, deci cel puțin trei și cel mult nouă. Dacă se înscriau mai mult de nouă copii, se forma încă o clasă, iar dacă erau în număr par, așteptau până mai venea unul. N-am putut să aflu de ce trebuia să fie astfel, dar așa era.

Învățătorul se numea Rozamarin Argintescu și era un bărbat plinuț, de o vârstă indefinită, care purta ochelari și un joben de culoarea cerului. De multe ori zâmbea șmecherește și părea că nimic nu l-ar putea scoate din ale sale.

În prima zi, când a intrat în clasă, elevii stăteau pe locurile lor (eu, după cum am spus, stăteam în spate) și îl priveau nerăbdători. Învățătorul s-a prezentat, i-a urat fiecăruia bun-venit și l-a rugat să se prezinte, cum se procedează de obicei și la noi. După aceasta s-a așezat în fotoliul de lângă tablă, și-a încrucișat brațele peste burtică, a închis ochii și n-a mai spus nimic.

— Domnule învățător, a spus Mug, care începea să-și piardă răbdarea, puțin cam obraznic, când începem să vrăjim?

Cum învățătorul continua să tacă, el a repetat întrebarea și mai tare. Domnul Argintescu a deschis ochii și l-a privit gânditor prin ochelari. A zâmbit și i-a răspuns:

— Nu e nevoie să strigi, fiule, nu sunt surd. Aveți răbdare, fiindcă trebuie mai întâi să vă explic o treabă importantă și tocmai mă gândeam cum să vă spun.

După ce a mai tăcut o vreme, a zis:

— Sunteți aici cu toții fiindcă vreți să învățați să faceți vrăji. Acum spuneți-mi fiecare cum v-ați imaginat că se face asta.

Mali a început prima.

— M-am gândit că probabil o să învățăm pe dinafară tot felul de descânțece și de formule, poate și anumite gesturi și semne pe care să le facem cu mâinile.

— Probabil, a spus un alt băiat, e nevoie și de o mulțime de instrumente și aparate, la care trebuie să te pricepi, retorte chimice sau cum se cheamă, și niște borcane de murături speciale...

— Și tot felul de buruieni și prafuri și alte leacuri, a strigat o fetiță.

— O baghetă de vrăjitor, a propus altul.

— Sau cărți scrise într-un alfabet secret, a fost de părere alt băiat, pe care îl poți descifra dacă cunoști cheia.

— O sabie magică, a strigat Mug entuziast.

— Probabil și o frumoasă mantie lungă, a spus Mali visătoare, din catifea albastră, pe care sunt brodate stele de argint și o pălărie ascuțită...

— Toate acestea, a întrerupt-o domnul Argintescu, sunt însă numai mijloace auxiliare exterioare, care pentru unii sunt importante, pentru alții nu sunt. Ceea ce e într-adevăr necesar este mult mai simplu și totodată mult mai greu. Și este în voi înșivă.

Toți au tăcut, dezorientați.

— Ei bine, este puterea de a dori, a continuat domnul Argintescu. Cine vrea să facă vrăji trebuie să fie în stare

să-și stăpânească puterea de a dori și să o poată folosi. Dar, în primul rând, el trebuie să învețe să-și cunoască adevăratele dorințe și să învețe ce să facă cu ele.

A făcut iar o pauză, după care a continuat:

— De fapt trebuie să te cunoști cu adevărat, absolut deschis și sincer, și restul rezultă atunci de la sine. Numai că nu este așa de ușor să-ți dai seama care sunt adevăratele tale dorințe.

— Dar ce e de aflat? a întrebat Mug. Dacă îmi doresc ceva înseamnă că doresc acel lucru, asta e tot. Nu înseamnă că gata, pot să vrăjesc.

— Tocmai de aceea am vorbit și eu despre dorințele adevărate, a explicat domnul Argintescu. Pe astea le poți afla numai când îți trăiești propria istorie.

— Propria istorie? a întrebat Mali. Are fiecare o istorie a lui?

— Nu, nu fiecare, cu siguranță nu fiecare, a oftat învățătorul. Cu toate că la noi, în Țara Dorințelor, stăm relativ bine în această privință. Dar în lumea cotidiană cei mai mulți oameni nu-și trăiesc niciodată propria istorie. Nu le pasă nicidecum de ea. Ce face unul sau ce i se întâmplă ar putea face oricare altul și i s-ar putea întâmpla oricui. Nu așa stau lucrurile?

Spunând acestea și-a îndreptat privirea spre mine, care stăteam în ultima bancă. Toți copiii s-au întors spre mine. Am dat din cap stânjenit și m-am făcut roșu la față.

— Și de aceea, a reluat domnul Argintescu firul, ei nu ajung niciodată să-și descopere adevăratele dorințe.

Cei mai mulți oameni *cred* că știu ce își doresc. Unul se gândește de exemplu că ar vrea să fie un medic renumit sau profesor sau ministru, însă adevărata sa dorință, de care el chiar nu știe, este să fie un simplu grădinar bun. Altul crede că vrea să fie bogat sau puternic, dar adevărata lui dorință este să fie clown la un circ. Mulți oameni își închipuie că și-ar dori în mod serios ca tuturor oamenilor de pe lume să le meargă bine, ca toți să poată fi fericiți și mulțumiți, ca fiecare să fie drăguț cu ceilalți și ca adevărul și pacea să domnească. Asemenea oameni s-ar mira însă dacă și-ar cunoaște adevăratele dorințe. Ei cred doar că doresc aceasta, fiindcă lor înșiși le-ar plăcea să se vadă virtuoși și buni. Dar a-ți plăcea ceva nu înseamnă a dori în mod veridic. Adevăratele lor dorințe sunt de multe ori cu totul altele, uneori de-a dreptul contrarii. De aceea ei nu sunt niciodată împăcați cu sine. Și fiindcă sunt dorințe străine din istorii străine, ei nu-și trăiesc niciodată adevărata istorie. Și, bineînțeles, din această cauză nu pot să vrăjească.

— Asta înseamnă, a întrebat Mug nerăbdător, că, dacă cineva este împăcat cu sine și își cunoaște adevăratele dorințe, el poate deja să vrăjească?

Domnul Argintescu a încuviințat din cap.

— Uneori nu mai trebuie nimic altceva pentru ca dorința să se îndeplinească. Atunci toate se îmbină ca de la sine.

Copiii s-au gândit un timp, iar Mug a întrebat din nou:

— Dumneavoastră chiar puteți să vrăjiți?

— Bineînțeles, a răspuns domnul Argintescu grav, altfel n-aș fi învățătorul vostru. Am să vă învăț totul, tocmai deoarece asta îmi doresc.

— Ați putea, a întrebat Mali, să vrăjiți ceva ca să vedem și noi? Așa, în glumă.

— Fiecare lucru la timpul lui, a spus domnul Argintescu. O să vină și asta. Deocamdată nu doresc asta.

Copiii păreau dezamăgiți.

— Ați vrăjit vreodată cu adevărat? a întrebat Mug, sperând măcar să audă o poveste.

— Bineînțeles, a răspuns domnul Argintescu, mi-am dorit, de exemplu, ca voi toți să veniți la mine la școală și iată-vă aici.

— Așaaa... a spus Mug lungind vocala și a schimbat o privire cu sora lui. Dar dacă n-am fi venit?

Domnul Argintescu a clătinat din cap zâmbind.

— Iată însă că ați venit.

— Am venit de bunăvoie, au început să strige toți.

— Liniște, vă rog! Faceți liniște, a potolit domnul Argintescu clasa. Firește că ați venit de bunăvoie. Fiindcă un vrăjitor bun respectă întotdeauna voința celorlalți. El nu constrânge pe nimeni. Dorințele voastre și dorința mea s-au completat. Acesta este secretul.

— Dar nu există și dorințe rele, a întrebat Mali îngrijorată, și vrăjitori răi?

Domnul Argintescu s-a încruntat.

— Iată o întrebare foarte importantă, dragă Mali. Ai absolută dreptate, există și vrăjitori răi – dar foarte

puțini. Pentru că și un astfel de om trebuie să fie perfect împăcat cu sine însuși, chiar când e vorba de ceva rău. Așa ceva nu-i reușește aproape nimănui. Atunci n-ai voie să iubești pe nimeni, de fapt nici pe tine însuși. Și, pe lângă asta, unul ca el are putere numai asupra acelor care nu-și cunosc propriile lor dorințe și de aceea nu sunt împăcați cu sine. De aceea este atât de important să vă dați silința și să învățați bine, căci vrăjitoria este o treabă serioasă – chiar dacă o practici doar că să-i distrezi pe alții. Sper că ați înțeles acum.

Copiii au tăcut, făcând mine gânditoare.

— Și acum, a continuat domnul Argintescu, am să vă învăț cele mai importante reguli ale puterii de a dori.

S-a ridicat din fotoliu și a scris pe tablă:

1. Poți să dorești cu adevărat numai ceea ce consideri posibil.
2. Poți considera posibil numai ce ține de istoria ta.
3. De istoria ta ține numai ceea ce dorești cu adevărat.

— Să memorați aceste reguli, a spus domnul Argintescu subliniindu-le, și să meditați la ele. Chiar dacă poate acum încă nu le înțelegeți bine, cu timpul lucrurile vă vor deveni tot mai clare.

— Asta înseamnă că, a întrebat Mug emoționat, dacă eu consider că este posibil să zbor, atunci chiar pot să zbor – așa, pur și simplu?

Domnul Argintescu a dat din cap.

– Da, atunci poți.

Mug s-a ridicat din bancă.

— Am să încerc imediat! Mă urc pe acoperișul școlii și pornesc în zbor.

S-a îndreptat spre ușă, iar domnul Argintescu n-a încercat să-l oprească. Mug a șovăit și s-a întors spre el.

— Și dacă am să cad?

Domnul Argintescu și-a scos ochelarii și a șters lentilele.

— Nu ești sigur că asta ține de istoria ta adevărată? l-a întrebat el scrutându-l prin ochelari.

— Habar n-am, a spus Mug ridicând din umeri.

— Nu crezi, fără vreo îndoială, că e posibil? continuă domnul Argintescu.

— Păi... a zis Mug ridicând din umeri.

— Atunci poate că nu ești complet împăcat cu tine însuși? l-a întrebat domnul Argintescu. Poate că în realitate dorești cu totul altceva?

— Se poate, a răspuns Mug.

— Atunci o să ai o surpriză foarte neplăcută, dragă Mug. Bineînțeles că n-ai să zbori, ci ai să cazi și ai să-ți frângi un picior. Vrajitul nu e o treabă atât de simplă, altfel n-ar mai fi nevoie de școala noastră, apoi de gimnaziu și după aceea de universitate. Dar poate știi tu mai bine și vrei totuși să faci o încercare?

— Mai bine nu, a mormăit Mug și s-a așezat în banca lui. E mai greu decât am crezut eu.

— Îmi pare bine că ți-ai dat seama, a spus domnul Argintescu și și-a pus iar ochelarii. Cu aceasta lecția de astăzi s-a terminat. La revedere, pe mâine.

Am plecat acasă cu Mug și cu Mali. Amândoi erau cufundați în gânduri și n-am vrut să-i tulbur.

În următoarele trei săptămâni am fost ocupat cu alte lucruri, fiindcă fusesem invitat de ministrul pentru fa-bule și basme al Țării Dorințelor într-o călătorie prin țară, iar cu ocazia asta am văzut multe lucruri extrem de interesante. Dar nu despre acestea vreau să vă vorbesc. De cum m-am întors, am mers bineînțeles imediat la școala de vrăjit ca să aflu ce au învățat copiii între timp, în special prietenii mei Mug și Mali.

Elevii erau concentrați la maximum să exerseze prima temă, care consta în a face lucrurile să se miște fără să le atingi, numai prin puterea voinței. Mug avea în fața lui un băț de chibrit, Mali un fulg, alții încercau cu ace de cusut, cu creioane sau cu scobitori.

Domnul Argintescu le arăta mereu și mereu, de exemplu făcând jobenul său să plutească prin aer până la cuier și înapoi pe capul său, ori făcând o cretă să scrie singură pe tablă.

Copiii, roșii la față de încordare, se concentrau amarnic, dar nu re-ușeau cu niciun chip.

— Poate nu aveți un contact adevărat cu obiectele pe care le-ați ales. Încercați și cu altceva.

Copiii au schimbat obiectele, încercând cu radiere, monede sau bricege. Mali avea o minge de ping-pong, iar Mug se străduia

